

megfigyelés pontosabban történt, fölemlítették ezen kénzsig, melyet a kövek az esés után még néhány napig is megtartanak.

Hátra volna még, hogy a tisztelt szakülésnek a világtérnek ezen földünkre érkezett legújabb küldötteit bemutassuk; összesen hat darab fekszik előttünk, részint egészen önálló, bekérgezett meteorit, részint pedig töredék; a legkisebb mogyorónagyságú, míg a legnagyobb egy jókora dió méreteit eléri. Súlyuk összesen $144^{12}/_{100}$ gram,* a mely súlylyal (hozzá nem véve a még meg nem talált kövek súlyát) földünk tömege márczius 31-ikétől fogva tényleg nagyobbodott.

Végre kellemes kötelességünknek tartjuk Or m ó s Z s i g m o n d úrnak, Temesvármegye érdemes főispánjának, valamint T a k á c s M a n ó vingai szolgabíró úrnak, köszönetünket és hálás elismerésünket kinyilatkoztatni, azon sokféle támogatásért, melyben bennünket, mint a k. m. Természettudományi Társulat küldötteit részesítették. De nem hagyhatjuk említés nélkül M o s i e s c u M ó z e s községi jegyző urat sem, a ki törekvésünket szintén nem csekély mérvben támogatta.

KRENNER JÓZSEF.

* A meteoritkövek, nagyságuk szerint sorrendben: 63'10; 37'60; 22'85; 11'56; 5'56 és 3'55 grammot nyomnak. Összes súlyuk 144'12 gr.

XIII. A K. M. TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT ALA- PÍTVÁNYA A MAGYAR NEMZETI MUZEUM SZÁMÁRA.

Épen most két éve, hogy a k. m. Természettudományi Társulat választmánya H e r m a n O t t ó urat megbizta „*Magyarország és Erdély pókfaunája*“ kimerítő leírásának elkészítésével és az erre szolgálandó természeti tárgyaknak — a mennyiben muzeumainkban még hiányoznának — összegyűjtésével. A megbízatáskor kimondatott, hogy Herman úr a mű megírásához fel fogja használni az általa régebben gyűjtött s részint már fel is dolgozott (az erdélyi muzeum-egylet birtokában levő) tisztán erdélyi arachnida-gyűjteményt; az általa gyűjtött és saját birtokában levő magyarországi gyűjteményt és a magyar nemz. muzeum birtokában levő anyagot. És minthogy mindezen készletek, különösen a királyhágón inneni rész pókfaunájának leírására nem voltak elégségesek, Herman úr az 1873-ik év nyarát, a társulat megbízásából új gyűjtésekre fordította, ezen idő alatt beutazván a Duna alsó részét, a Tisza és a Hegyalja vidékét, a Mátrát és a Kárpátokat s a dunántúli terület egy részét; azóta pedig a régebben meglévő és különösen a legutóbb gyűjtött anyag feldolgozásával, meghatározásával és más gyűjteményekkel való összehasonlításával foglalkozott Budapesten, Bécsben, Pozsonyban, Kolozsvárott és hosszabb időn át lakóhelyén Doroszlón.

Herman úr művének általános részét márcziusban, a terjedelmesebb speciális részt pedig legközelebb nyújtotta be a társulathoz, s az április 14-ikén tartott szakülésen számot adva megbízatásáról (l. a jelen füzet „társulati ügyek“ rovatát) bemutatta egyszersmind az általa gyűjtött összes anyagot, mely a készített műben már leiratván, jelenleg mint annak igazoló letéteménye a társulat tulajdonát képezi. — E gyűjtemény a következő részekből áll:

I.) 18 látványosan kikészített példányból.

II.) 264 üvegben elhelyezett, teljesen meghatározott és rendszeresen felállított normál-gyűjteményből.

III.) 739 üvegben elhelyezett, teljesen meghatározott, az egyes fajok földrajzi elterjedését kimutató gyűjteményből. Összesen tehát 1020 üvegben elhelyezett, mintegy 3000 példányból áll.

Mínthogy a társulat jelenleg saját gyűjteményeket nem tart, az április 14-iki szakülés után tartott választmányi ülésnek feladata volt egyszersmind e gyűjtemény elhelyezésére nézve is határozni. — Herman Ottó ezalkalomból a következő indítványt terjesztette a választmány elé:

„...Határozza el a kir. magyar Természettudományi Társulat, hogy a Herman Ottó által a társulat megbízásából és költségén gyűjtött, s a magyar pókfauna megírásánál alapul felhasznált pókgyűjteményt, *alapíványképen* átadja a magyar nemzeti Múzeumnak, oly kikötéssel, hogy a nevezett intézet a gyűjteményt kellőképen kiállítsa, gondozza, külön kezelje, s annak idején egy berendezendő *tisztán magyarországi természetrajzi osztály megalapítására felhasználja*.

„Az indítvány indokolásául a következőket bátorkodom felhozni.

„Régen érzett és sokszor kifejezett szüksége a magyar nemzeti múzeumhoz hasonló intézeteknek, hogy az általános gyűjtemények mellett olyanokat is létesítsenek, a melyek az illető ország specialisi viszonyairól gyors, biztos tájékozást nyújtsanak. Az időnek legnagyobb kimélésén kívül az ily gyűjteményeknek tagadhatatlan nagy előnyük az, hogy sok, rendszerint hibás feltevésnek elejét veszik, utalnak a hézagokra, a melyek kitöltendők s egyáltalában leghibebb kifejezői az illető tudományágak állásának abban a körben a melyben létesítettek.

„A kevés idővel rendelkező szakbúvár tapasztalásból tudja, mily nehéz, sőt olykor épen lehetetlen még a legnagyobb intézetek gyűjteményeiből is megbízható, gyors feleletet nyerni bizonyos specialis viszonyokra, a melyek működésére nézve oly igen fontosak; példával szólva: a singapoori múzeumban láthatni Brazília csillogó kolibri seregét, de Singapoore környékének faunája nem látható; már pedig a messzeföldről jövő búvár az utóbbi keresné leginkább, mert ennek megismerésével bővítheti tapasztalatait.

„Ellenben a Múzeum Senckenbergianum látogatói mindig el vannak telve hálával azon intézet iránt, mely a lehető legrövidebb idő alatt a lehető legkimerítőbb tájékozást nyújt egy meghatározott tér speciális viszonyairól.

„Tudom, hogy egy tisztán magyar természetrajzi osztály felállítása a magyar nemz. múzeumnál elvben elhatározottat; s épen azért, minden további indokolást mellőzve, kérem a t. választmányt, lépjen itt is a gyakorlati kivitel terére, ragadja meg itt is a kezdeményezést, mint megragadta már számos más téren erélylyel és oly sikerrel, a mely a kir. magyar Természettudományi Társulathoz s az annak ügyeit intéző választmányhoz kivívta az elismerést.“

A választmány ezen indítványt elfogadta, annál is inkább, mínthogy már egy más alkalommal is kinyilatkoztatta, hogy e gyűjteményt oly módon kívánja elhelyezni, hogy az mindenképpen a magyar tudományos érdekeknek szolgálva, idegen kézre soha se kerülhessen. Mínthogy azonban a gyűjteménynek a földrajzi elterjedést magyarázó csoportjában számos feles példány van, a választmány ezeket nem adja át a múzeumnak, hanem külön választva a nélkülök is teljes gyűjteményből, magának tartja fenn az elhatározási jogot: azt némely nevezetesebb hazai tanintézetek gyűjteményének átengedni.

A választmány e határozatáról a társulat elnöke e hó 20-ikán értesítette a magyar nemzeti muzeum igazgatóját.

A válasz a muzeum részéről a következő nyilatkozattal e hó 23-ikán érkezett meg:

„...A magyar nemzeti Muzeum a kir. magy. Természettudományi Társulatnak fenn körülírt szives ajánlatát köszönettel elfogadja, a magyarországi pókgyűjteményt kellően ki fogja állítani, gondozni, s a magyarországi természetrajzi osztály megalapítására felhasználni; a különkezelést úgy magyarázván, hogy ez ki nem zárja a gyűjteménynek esetleg későbbben felfedezendő példányok által való kiegészítését.“

Mindezek után a szóban levő gyűjtemény egy részletes lajstrom kíséretében a nemzeti muzeumba azonnal át is szállítottott.

APRÓBB KÖZLEMÉNYEK.

CSILLAGTAN ÉS METEOROLOGIA.

(Rovatvezető: HELLER ÁGOST.)

(10.) AZ IDŐJÁRÁS MAGYARORSZÁGBAN 1875-İK ÉVI MÁRCZIUS HÓBAN. — A szerfelett hideg február után a márczius sem hozta meg a várva várt tavaszt; ezt is, mint elődjét rendkívül alacsony hőmérséke, csapadékokban való feltűnő szegénysége és aránylag nagy légnedvessége jellemezte.

Teljesen borúlt ég és túlnyomólag keleti szelek mellett márczius hónap az átlagossal szemben csekély hőmérsékkel és alacsony légnyomással kezdődött, 5-ikén azonban még inkább csökkenő hőmérsék mellett a légnyomás a normális fölé kezdett emelkedni, hogy 8-ikán legnagyobb értékét elérendő legyen. Ez időtáiban az e hónapban létrejött legsűrűbb csapadékok is (többnyire hó alakjában) hullottak. Egyidejűleg a levegő hőmérséke is annyira süllyedt, hogy 8-ikán reggel Budapesten 10.4, N.-Szebenben pedig nem kevesebb mint 15.1 C. fokkal kisebb volt a normálisnál. Ez alkalomból megemlítem azt, a mi az adott rövid jellemzés után várható, hogy t. i. a hőmérsék kivétel nélkül az egész hónapon át jelentékeny, néha aggasztó mérvben a szabványszerű alatt maradt. 10- és 11-ikén heves viha-

rok dühöngtek, különösen nyugati és északnyugati Magyarországon, melyek melegebb légrétegeket hoztak ugyan magukkal, a nélkül azonban, hogy a hőmérőt az ezen évszaknak megfelelő normális állására emelheték volna. A fentemlített magas légnyomás csekély ingadozással 19-ikéig uralkodott, ekkor azonban egyidejűleg a több helyen észlelt melegminimummal a légsúlymért gyorsan süllyedni kezdett, 20-ikán legnagyobb depressióját érte el és 23-ikéig normális állása alatt maradt. Megemlítem egyúttal, hogy a barometrikus minimumot megelőzőleg Fiumében a 17-ikéről 18-ikára forduló éjjelen 1 órakor mérsékelt erősségű földrengés jelentkezett. A 24-ikén ismét emelkedő légnyomás a hó végéig valamivel a normális fölé tartotta magát. Az utolsó ötnap kezdetével a hőmérsék viharos légkör mellett általában emelkedett, és, legalább mérsékelt éghajlatú területeinken, e hónap végéig többé nem süllyedt a fagyópont alá.

A részletes kimutatás szerint a 22-ikétől 26-ikéig terjedő időszak e hónap leghidegebbjének jelentkezik és kitűnik egyszersmind, hogy ezen időszak átlagos meleghiánya 7.5 C.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedély — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.